

GRAN CONVERSA I LECTURA SINTÒPICA DE GRANS LLIBRES. EL SEGELL PLATÒNIC D'UNA EDUCACIÓ LIBERAL EN EL JOVE MORTIMER ADLER

Àngel PASCUAL MARTÍN

Universitat de Barcelona

apascual@ub.edu

Núm. ORCID: 0000-0002-9685-8348

DOI: 10.60940/comprendrev27n2id9900206

Article rebut: 01/06/2025

Article aprovat: 17/09/2025

Resum

La col·lecció *Great Books of the Western World* (1952), culminació dels moviments per l'educació liberal contemporània als Estats Units, adopta com a aspecte distintiu de la tradició d'Occident la Gran Conversa mantinguda pels mestres de mestres de les arts i el pensament, i en projecta la restitució a partir d'un programa que en darrera instància demana al lector d'assistir activament i actualitzar el continuat diàleg mitjançant una lectura sintòpica dels grans llibres. L'aplicació d'ambdues nocions en aquest ideal d'educació s'atribueix aquí en exclusiva a Mortimer Adler i s'explica, atenent a les seves memòries i escrits de joventut —especialment *Dialectic* (1927)—, per una concepció inicial de la filosofia de signe platònic, obrada per una interpretació renovada dels Diàlegs.

Paraules clau: Mortimer Adler, Gran Conversa, lectura sintòpica, Dialèctica, Plató

Great Conversation and syntopical reading of Great Books.
The platonic hallmark of a liberal education in young Mortimer Adler

Abstract:

The *Great Books of the Western World* set (1952), an accomplishment of liberal education movements in contemporary America, assumes as a distinctive aspect of Western tradition the Great Conversation held by the masters of masters in the arts and thought. The collection projects its restoration providing with a program that demands the reader to engage in and refresh the ongoing dialogue through a syntopical

reading of the great books. The application of both notions to this educational ideal is here attributed to Mortimer Adler exclusively, which is explained, according to memoirs and first writings—especially *Dialectic* (1927)—by his early Platonic conception of philosophy, brought about by a renewed interpretation of the Dialogues.

Key words: Mortimer Adler, Great Conversation, Syntopical Reading, Dialectic, Plato.

1. La Gran Conversa i el syntopicon dels grans llibres

L'onze de setembre de 1952 a l'hotel Waldorf-Astoria de Nova York es dona el tret de sortida al llançament per al públic nord-americà de la col·lecció d'Encyclopaedia Britannica *Great Books of the Western World*, una sèrie de cinquanta-quatre volums integrada en la pràctica totalitat per clàssics de la literatura i del pensament occidental. La monumental col·lecció, convertida amb el temps en un producte editorial d'èxit extraordinari —ahora que censurat per males praxis comercials—, esdevindria en el moment una de les fites culminants dels moviments que des de finals de la Primera Guerra Mundial haurien dut els Estats Units a un *revival* de l'educació liberal.¹ Davant del progressiu desterrament escolar tan de la tradició humanística com de l'exercici en les arts del pensament, i sota la convicció que la millor via i instrument per fer-se amb el domini de les esmentades arts i de les idees indispensables per la comprensió del món contemporani i l'exercici d'una ciutadania lliure i democràtica es donaria per la via de la concurrència intel·lectual amb les grans obres escrites de la humanitat, en el període d'entreguerres es desenvolupen, al voltant d'algunes universitats nord-americanes, una sèrie de plans d'estudi centrats en la lectura i discussió d'aquestes peces.² A partir de les experiències de sistematització curricular dels anys vint i trenta a Colúmbia, Chicago i al St. John's College, però sobre la base també de l'expansió popular dels anys quaranta de grups de lectura i discussió de clàssics arreu de les biblioteques públiques del país per mitjà de la Great Books Foundation, i amb antecedents editorials anàlegs com la cèlebre col·lecció *Harvard Classics* (1909), *Great Books of the Western World* —amb una sèrie formada per quatre-centes quaranta-tres obres de setanta-tres autors de tots els temps traduïdes a l'anglès—, es proposava fer accessibles al públic estatunidenc els

¹ Cf. BEAM, A. *A Great Idea at the Time: the Rise, Fall, and Curious Afterlife of the Great Books*. Nova York: Public Affairs, 2008; LACY, T. *The Dream of a Democratic Culture: Mortimer J. Adler and the Great Books Idea*. Londres: Palgrave Macmillan, 2013.

² Cf. HAARLOW, W. N. *Great Books, Honors programs, and Hidden Origins: the Virginia Plan and the University of Virginia in the Liberal Arts Movement*. Londres: Routledge Falmer, 2003; TORRALBA, J. M. *Una educación liberal. Elogio de los grandes libros*. Madrid, Encuentro, 2022; BEAM, A. *A Great Idea at the Time*, op. cit.